

Indulnak be a házba, énekelnek: „Nagykarácsony éjszakáján”, utána:

*Szudom Szent Jánosnak
Három Szent Kalácsa,
Ollan szép tanácsa vót
Mind e jó kalácsa vót!*

Dicsértessék Jézus!

*Mik kicsikék vagyunk
Szólani se tudunk
Méges ez Istennek
Dicséretit mongyuk!
Szállásikra!*

S ezzel kaptuk el a kalácsot Karácsonykor, s szaladtunk más házhoz.²

Adatközlő: László Anti 60 éves klézsei férfi, 1992. október 22-én.

Csoma Gergely

HÍREK

Gróf Serényi Béla szobra Putnokon

Évtizedek óta üresen állt Putnok város főterén egy szobortalapzat. Üresen, mert 1947-ben értelmetlenül, barbár módon egy traktor segítségével ledöntötték a rajta lévő gróf Serényi Bélát ábrázoló életnagyságú szobrot, melyet a település lakói közadakozásból állítottak 1929-ben tiszteletük és hálájuk jeléül, Serényi halálának 10. évfordulóján.

A szobor ócskavasként bizonyára valamelyik kohászati üzembe került. Putnok polgárai szívük mélyén ebbe egy percre sem nyugodtak bele. Tudta ezt Tamás Barnabás a város jelenlegi polgármestere, aki már évekkkel ezelőtt kezdeményezte, hogy a gróftól ábrázoló szobrot újra öntessék. Tamás Barnabás elsősorban azt nézte, hogy mit tett Serényi Béla Putnokért és az országot. Az új szobor elkészült, 2000. május 20-án avatták fel. Az ünnepi beszédek, méltatások elhangzása után koszorúk és virágok sokasága került a szobor talapzatára.

Putnok történelme szorosan összefonódott a Serényi családdal, mely 1518-ban nemességet kapott II. Lajostól, majd 1653-ban grófi címhez jutott. Putnokra Orlay Miklós halálát követően került a család. Orlay Borbála Serényi Andrásához ment feleségül, és peres úton megváltással visszaszerezték a kincstártól a várat és az uradalmat. Serényi Alajos gróf 1834-ben a vár köveiből kastélyt építtetett, amit fia gróf Serényi László 1860-ban kiegészített.

Gróf Serényi Béla 1866-ban született. Liberális szellemiségét igazolja, hogy polgári családból választott házastársat. Putnokról egy percre sem feledkezett meg. 1912-ben készült el az Állami Elemi Iskola, a mai gimnázium épülete, amit Serényi Béla 10 000 koronával támogatott. 1913-ban Kertgazdasági Iskolát létesített, amelyhez területet adott. Ebből nőtte ki magát a Felső Leánynevelő és Gazdasági Tanácsadó Intézet, amely ma középiskolának ad otthont. 1915-ben polgári iskola alapítását határozta el, ennek érdekében a legjobb szántóföldjeit adta el. Évente sok-sok szegény gyerek felruházását, ingyenes étkeztetését tette lehetővé jövedelméből. A három iskolán kívül 1913-ban létrehozta a Járásbírószágot, amely ma kollégium. Megépíttette Eger–Putnok vasútvonalát és lehetne tovább sorolni a nevéhez fűződő létesítményeket, értékeket. Gróf Serényi Béla, Putnok „Széchenyije” 1919-ben távozott az élők sorából.

Kerékgyártó Mihály

² A közölt verses szövegben nem nehéz felismerni az Erdélyben ma is sok helyen élő Betlehemes-játék emlékét. Az egykor nyilván dramatikusan játékként előadott szövegnek már csak a maradványa él ebben az énekben. Domokos Pál Péter Onyesten gyűjtött Betlehemes-játéka (Moldvai magyarság 5. kiad. Bp. 1987. 495–498. old.) mellett a Csoma Gergely által itt közreadott szöveg annak bizonyítéka, hogy ez a népszokás valamikor ismert volt a Szeret mentén is. (Szerk.)